

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezne številke L 25. — Narodna: mesečno L 100, letno L 1.200. — Za izvenotrojske: mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VII. - Štev. 39

Trst - Gorica 2. oktobra 1953

Izhaja vsak petek

Kaj pa zdaj?

Po jugoslovanskem odgovoru na italijansko noto

Jugoslavija je odgovorila na italijanski predlog za sklicanje konference za izvedbo plebiscita na Sredozemnem tržaškem ozemlju tako, kakor je bilo pričakovati: odklonila je italijanski predlog, za katerega pravi, da je nemogoče, vse dokler se Slovincem in Hrvatom na STO-ju ne popravi vse krivice zadnjih 35 let. Poleg tega bi bila vsaka konferenca neumestna in brezglebna, če ne bi prišlo prej med Jugoslavijo in Italijo glede tega vprašanja po diplomatski poti do zblizanja. Posebno pa je taka konferenca nemogoča, vse dokler iz Italije z zbiranjem svojih čet ob jugoslovanski meji pritisk. Jugoslavija torej meni, da tako ozračje ni niti od daleč primerno za pristop k reševanju tako delikatnega vprašanja, kakor je tržaško, kje pa šele za njegovo uspešno rešitev.

Cim je bil znan jugoslovanski odgovor, so se novinarji zanimali kaj mislijo o tem v Londonu in Washingtonu. Visti, ki so jih pri tem zbrali, so zgolj podani v stavku, ki izražajo mnenje ameriških krogov: »Brez neveste ni svetbe.« Za rešitev tržaškega vprašanja je poleg drugih pogojev bistveno sodelovanje in soglasje Jugoslavije in Italije, torej obeh sosed, ki sta na tem ozemlju najbolj neposredno zainteresirani. Če ena od njih ne mara razpravljati pod pogoji, kakršne je postavila druga, potem sploh nima smisla govoriti, kajti vsaka rešitev bi bila nujno evrostranska ter bi jo lahko uresničili samo s silo.

Tak primer smo imeli že s tristranskim izjavo iz leta 1948. Ostalo je samo pri besedi, in namesto da bi s tem pripomogli k pomirjenju, se je kasneje prav zaradi njene pristranosti tržaško vprašanje še bolj zapletlo. Prepričani smo, da bi z morebitnimi podobnimi evrostranskimi ukrepi tudi danes položaj samo poslabšali in odgovorni politiki bi si že enaprej zaprli še mnoga vrata za njegovo rešitev, ki so še danes odprta. Poglejmo n. pr. londonski sporazum, s katerim so izročili italijanskim funkcionarjem razne ključne položaje v Trstu. Ali ne bi bilo veliko bolje, če takrat, zaradi dvodnevne izjave, ki so jih izrekli v imenu pristranosti tržaško vprašanje, ne bi dali Italiji vrat na nos tako obsežnih koncesij? Na poti, ki vodi k sporazumni rešitvi tržaškega vprašanja, bi bil en velik kamen spotike manj.

Trenutno se še ne ve, kakšen bo končni ameriški, britanski in francoski odgovor na Pellovo noto. Pravijo, da bo najbrž zelo prijateljski, pri tem bo pa povedal, da se dejansko ne da nič napraviti. Pri tem ne smemo pozabiti, da je Pella dosegel odločitev parlamentarne debate o Trstu v pričakovanju, da bo do razpravljanja o proračunu italijanskega zunanega ministrstva že dosegel odgovor iz treh zahodnih prestolnic. Nepriljen bo torej zanj, če tega odgovora ne bo, prav tako bo neprijetno, če bo dobil na svoj jasen in ultimativen predlog mlačen odgovor. Zato si italijanska vlada najbrž vroče želi, da bi se zopet našla kakšna vroča glava, ki bi pripravila zahodne velesile, tako kakor marca 1948, do kakšne nove tevalne, zato pa neizogibno pristranske in po svojih kasnejših posledicah škodljive poteze.

Ce pretekli, komaj par let stare izkušnje kaj veljajo, potem bi rekli, da se kaj takega ne bo zgodilo. Ali naj torej potem ostane glede tržaškega vprašanja in na Sredozemnem tržaškem ozemlju vse tako, kot je?

Preveč težko občutimo vse posledice dosedanjega pristranskega postopanja anglo-ameriške vojaške uprave v coni A, da bi bili zadovoljni s sedanjim položajem. Veliko je krivic, ki jih je treba popraviti, če hočemo, da bo tu postalo razmerje usaj znošno. Zavlečevanje traja že preveč let, da bi se lahko zadovoljili s provizoriji, ki so bili predvideni za nekaj mesecev. Odstranitev italijanskih funkcionarjev, vzpostavitev dejanske enakopravnosti tu živečih narodnosti, prenos civilne uprave na krajevno prebivalstvo, odprava fašistične zakonodaje, vrnitev državljanstvih, političnih in gospodarskih pravic vsem, ki jih je fašizem oskodoval, vse to so ukrepi, katere je treba uresničiti, če se hoče resnično uglediti pot k sporazumu obeh sosednjih držav in k ureditvi Sredozemskega tržaškega ozemlja tako, kakor to najbolj odgovarja kori-

NAMESTO SUEZA - LIBIJA

Nadomestna obramba britanskih koristi v ozhodnem delu Sredozemlja

Na svojem romanju v Meko je novi egiptski diktator, general Negib, v svojo javno molitev vplel tako ostre grožnje proti Veliki Britaniji, da so postale domneve o neuspehih anglo-egiptskih pogajanjih že kar očitne. Morda pa so prav ti divji izpadi egiptskega predsednika imeli namen, da prikažejo morebitni uspeh v tem silajnejši luči za egiptsko javnost. Taka taktiziranja so med Levantinci v veliki modi.

Ze nekaj tednov potekajo med odgovornimi zastopniki Velike Britanije in Egipta tihi zasebni razgovori o izpraznitvi suškega področja. Veliko Britanijo zastopa pri teh zasebnih pogajanjih general Sir Bryan Robertson. Vse kaže, da so pogajanja s posredovanjem ameriškega veleposlanika v Egiptu že toliko napredovala, da ostaja odprto samo še vprašanje: kdo naj v primeru potrebe odloča, da se zavezniske sile zopet lahko vrnejo na suško področje?

Medtem pa so Angleži preskrbeli za nadomestno obrambo svojih koristi v vzhodnem Sredozemlju. V času, ko se je Sir Bryan Robertson potrpežljivo pogajal v Kairu, je britanski poslanik v novi libijski kraljevini podpisal vojaško pogodbo, ki dovoljuje britanskim četam in letalom, da dvajset let nemoteno lahko uporabljajo libijsko ozemlje za svoje obrambne potrebe. Tako si je Velika Britanija na tistem zagotovila za dolgo dobo časa oblast na obsežnem predelu Sredozemlja. Poleg Jordanije in Iraka se je na ta način britanski nadzor nad Sredozemljem pomaknil globoko proti zahodu. Tudi če se bo morala britanska armada ob suškem prekopu, ki šteje okrog 80 tisoč mož, umakniti, ostaja Veliki Britaniji v vzhodnem Sredozemlju strateški paralelogram odločilne strateške važnosti. Ta paralelogram sloni na ogliščih Malta - Tripolis - Bengasi - Tobruk - Jordanija - Ciper s podaljškom proti vzhodu, v Iraku. Proti severu se ta sistem opiraš spopolnjuje na grška in turška ozemlja. Tako si je Velika Britanija ustvarila v Libiji sicer nepopolen, vendar dragocen nadomestek za izgubo Sueza.

V Kairu so seveda tak razvoj spremljali z nezaupanjem, v Rimu z razumljivim domotožjem in ljubosumnostjo. Novi libijski vladar, postarani in bolehn Idris Senuši I., je vso zimo preživel v hotelu Mena House ob Keopsovi piramidi pri Kairu in tam so ga zdravili najsvetlejši mednarodni zdravniki. Kot stranska politična pridobitev tega zdravljenja je bil sprejem Libije, ki je komaj 1. januarja 1952 dosegla svojo samostojnost. V Arabsko ligo. Takrat je sicer libijski zunanji minister Mahmud el-Montaser zagotavljal, da mora Libija misli na postopno likvidacijo britanskih posadk v Libiji, vendar so se morali sedaj v Kairu pomiriti z mislijo, da so sprejeli v Arabsko ligo še eno Jordanijo, to je britansko pripravnico, ki ne more živeti brez izdatnega pokroviteljstva.

Libija, ki leži med moderniziranim arabskima področjema - med Tunisom in Egiptom - je bila nekoč oholi ponos fašističnih rimskih kolonizatorjev. Steje komaj milijon arabskega prebivalstva in je največja in tudi najbolj zaostala arabska dežela. Devetdeset odstotkov vseh Libijcev je bolnih na obeh in ena petina prebivalcev je slepih. Angleži pravijo, da tisti Libijec, ki zna čitati, postane takoj upravnik veleposlanništva, da pa tisti, ki zna čitati in pisati, ima najboljši izgled, da postane minister. Dvatisočletna kultura se tu ni izkazala in rimski nosilci civilizacije Libijcem niso prinesli napredka.

stim krajevnega prebivalstva. Temu odgovarjajoče izpremembe so potrebne tudi v coni B, kjer trpi prebivalstvo drugačne krivice. S takim postopanjem bi se sama od sebe odprla pot iz sedanje zagate, v katero so spravile odgovorne sile tržaško vprašanje prav s tem, ker so se preveč ozirale na varljive trenutne koristi ali simpatije, a premalo na končni smoter in splošno veljavne okoliščine.

Cus bi bil, da začne svoje napake popravljati, ne pa da jih nadaljuje. Za to niso potrebne nobene velike mednarodne konference, dovolj je, da sedanji upravitelji Svobodnega tržaškega ozemlja odprejo oči in si potrkajo na vest.

Res je, da je v Libiji obupno pomankunje zdravnikov, upravnih uradnikov, tehnikov in sploh ljudi, ki bi bili sposobni za intelektualne poklice. Zelo inteligentni predsednik vlade, ki je dolga leta preživel v Italiji, ne vidi nobene možnosti, kako bi pokrili letni primanjkljaj okrog dva milijona šterlingov z lastnimi finančnimi viri. Zato je tudi gladko prodal Anglem egiptski suški prekop, ki so ga prej vzdrževali svoje posadke. Britanci mu bodo plačevali letno po dva milijona šterlingov najemnine za dobo dvajset let. Poleg tega so se Angleži obvezali, da Libiji dovolijo posojilo v znesku šest milijonov šterlingov.

Na ta način so posadke, katerih imena so se nam udomačila za časa afriških vojnih pohodov: Tripolis, Bengasi, Derna, Tobruk, postale redne sestavine britanskega obrambnega sistema. Znano letališče el-Adem v neposredni bližini egiptске meje preureja Angleži v podobno letalsko oporišče, kakršna so letališča v severni Jordaniji. Tako je Egipt varno obkrožen. Nadalje letališče v Tripolitani varuje zveze z Zahodom.

Legalizacija britanske vojaške moči v Libiji se je izvršila s tihim privoljenjem Amerike. Američani imajo v Libiji znatne strateške koristi, odkar so l. 1944 zgradili letalsko oporišče prvotnega pomena. To je Wheelus Field. Medtem ko je Libija za Veliko Britanijo važno mostišče v obrambi Sredozemlja, je Wheelus Field ena izmed številnih krožnih plošč svetovne ameriške strategije. Tu je dovolj prostora za številno zračno flotilo atomskih bombnikov.

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

izvedenci so verjetno smatrali suško območje kot vse preveč izpostavljeno. Nasprotno pa nudijo libijska oporišča vse pogoje za nemoteno funkcioniranje. Britanski in ameriški interesi se tu sicer križajo, vendar brez vsakih motenj.

V luči tega razvoja bo morebitni odhod britanskih čet s suškega območja gotovo manj dramatičen, kakor je to kazalo na prvi pogled. Gotovo je, da nudi suško območje prednosti, ki jih Libija ne more nuditi, vendar življenje posadk na kirenajski obali ni tako brezupno, kakršno je v puščavskih taboriščih ob Sueškem prekopu.

Arabi se trudijo, da bi pri novem libijskem poglavarju spletakili proti ratifikaciji dvajsetletne pogodbe, vendar so libijski odličniki le preveč v stiski, da bi se mogli nenadoma odpovedati priliv šterlingov iz Anglije. Kakor potrjuje dogodki v Maroku, se ura »kolonializma« še dolgo ne bo ustavila. Zgodovinski razvoj koraka umerno in počasi, histerizmi ga lahko samo zavrejo, v hitrejši pogon pa ga požene lahko samo smotna politika in ne brezglava revolucija.

Legalizacija britanske vojaške moči v Libiji se je izvršila s tihim privoljenjem Amerike. Američani imajo v Libiji znatne strateške koristi, odkar so l. 1944 zgradili letalsko oporišče prvotnega pomena. To je Wheelus Field. Medtem ko je Libija za Veliko Britanijo važno mostišče v obrambi Sredozemlja, je Wheelus Field ena izmed številnih krožnih plošč svetovne ameriške strategije. Tu je dovolj prostora za številno zračno flotilo atomskih bombnikov.

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključevali v svojo letalsko strategijo. Ameriški vojaški

Američani Sueškega prekopa niso nikdar vključ

VESTI z GORIŠKEGA

NAPREJ PO NARODNI POTI!

S člankom »Za jasnost v načelih« se je g. Albin Martinčič zopet oglasil v »Kotliškem glasju« od 23. septembra. Hkrati je uredništvu »Demokracije« poslal tri dolge goste napisane strani »dopolnila«. Vse je en sam izliv žolca in laži na »Demokracijo« in na njenega »Somišljenika«.

Neupravičeno, ker »Demokracija« se ni dotaknila niti g. Martinčiča niti »Kotliškega glasu«, ko je demokristjani g. Baresija poslala za doslednost, za se tiče manjšinske politike. »Demokracija« in demokristjani imamo polno pravico zagovarjati in braniti pravice in koristi našega ljudstva! Te pravice se tičejo vse slovenske skupnosti v Italiji, zato nima nihče pravice z nikomer svojevoli paktirati ali celo pravicam se v imenu skupnosti kot take odvedovati!

Povedal je »Somišljenik« »Demokraciji« g. Martinčiču, in povem mu tudi jaz, da njegovi politiki od 7. junija ne bomo sledili, ker je za naš narod pogubna, dokler niso vse naše pravice uveljavljene, zajamčene in zaščitene! Pa naj se on jezi, žali in obrekuje kakor koli. »Sočje«, ki je tudi v zadevi glasila, g. Martinčič nima časa odgovarjati! Niti on niti drugi ne najdejo prostora, da bi koristili in pravice naše manjšine branili in zagovarjali pred laškim šovinističnim tiskom.

Za napadanje »Demokracije« in slovenskih poštenih narodnjakov pa imajo prostora vedno dovolj!

Članek »Žive priče iz brezna smrti« »Demokracija« ni morala objaviti in ni bila niti k temu pozvana. Kot objektivni tednik je rada objavila tudi drugo stališče v tem žalostnem poglavju naše zgodovine. Ali pa se g. Martinčič ne spominja, da je »Demokracija« morala kaj njegovega popraviti! V Kobaridu res ni šlo za Vodnikov, ampak za Volaričev spomenik. Pravo ime je bilo gotovo po naključju zgrešeno. Toda spomenik so Italijani vendarle podrlili!

»Pisec trmasto izjavlja — pravi g. Martinčič — da hoče dalje nadalje nagajati, izživati oblastnike in nas.« Katere oblastnike pa, če se že mesec dni trudi, da bi nas prebrljal, da so demokristjani pravi nosilci oblasti in ne oblastniki?

Kar sme reči on, naj bi mi ne smeli? Zakaj bi jih mi ne smeli imenovati trdo, kot jih trdo imenuje on? In zahtevati in terjati naše pravice po slovensko, ker hočemo biti in živeti enakopravni v polnem medsebojnem razumevanju in spoštovanju, kot dobri sodržavljeni ene države?!

Izgleda, da g. Martinčiča načelna »Demokracija« naravnost vznemirja. Koliko časa pa se bo on razpisoval v slovenskem listu, če mu kdo načel demokristjanih svoboščin in jezikovnih pravic ne bo zagovarjal in branil? Pa trdijo, da je to le »doktrinarno narodnjaštvo«!

Boriti se za svoje pravice in za pravice svojega naroda je torej trma, nagajanje, izživljanje in doktrinarno narodnjaštvo. Čudno, res čudno!

»Bele« glasovnice so demokristjanski koalicijski le pomagale

Razumem in verjamem, saj vztraja g. Martinčič v svojem »dopolnilu« takole: »Ko bo sloj zopet za volitve, bomo zopet rajši volili katero koli količica krščanske, če le protikomunistično stranko. Nikakor pa ne bomo dajali praznih glasovnic, iz enostavnega razloga, ker komunisti vsi volijo »polne«!

To pomeni, da je njihova (g. Martinčič govori v množini!) povezava z italijanskimi demokristjani gotovo dejstvo tudi za bodočnost. Kar naj mi vzamemo na znanje! Slovenska demokratska zveza, ki so jo vodili tudi slovenski krščanski socialci (kot smo čitali in vemo!), ni bila torej niti »količ-kaja krščanska«!

Kot smo slišali, in odobraval, se je tako vodstvo Slovenske demokratske zveze odločilo za »bele« glasovnice potem, ko je od vlade zahtevalo, in ne doseglo, možnost izvolitve slovenskega poslancina. In potem, ko je od vlade leta in leta zahtevalo zaščito slovenske manjšine v Italiji z vsemi pravicami, ki ji pritičejo!

»Bele« glasovnice so imele značaj protesta in ne podpiranja komunizma! Saj so »bele« glasovnice demokristjanski koalicijski pomagale, ker so se štele kot nični glasovi, in ne kot opozicijski!!!!

Pa se govori o neki drugi politični »modrosti«, doslednosti in

vztrajnosti, kot da ni bilo delovanje in zadržanje voditeljev SDZ dovolj modro, dosledno in vztrajno. Saj so vendar v prejšnjih letih trikrat uspešno nastopili na drugih volitvah!

»Narodne pravice v našem programu — pišejo — so nam svete zadeve, za katere se bomo vztrajno borili.« Prav! Le zakaj bi se za te pravice ne smeli vztrajno boriti tudi »Demokracija« in demokristjani, ko so tudi njim narodne pravice svete zadeve?

Opomin nadškofa dr. Sedeja

Poudarjam: »Demokracija« ni poštena pomoč poštenih Italijanov nikoli odklanjala! Obsoja pa vsak poizkus žrtvovanja naših bistvenih koristi in pravic za kakršno koli »pomogo«, še posebno za tako pomoč, kot bi bila neka navadna intervencija.

»Vera v našem programu zapoveduje sodelovati z božjo milostjo in s Cerkvijo za dvig našega človeka v območju sonca božjega.« Tudi prav, se strinjamo! Toda s poudarkom, da vedno za dvig našega človeka, da posije tudi njemu nekaj sonca božjega, in ne za dvig italijanskih demokristjanov, na račun našega človeka in sonca, ki našemu človeku pritiče!

Goriški nadškof dr. Sedej je namreč opomnil: »Možje, ne verjemite Lahom ničesar, kadar gre za slovenske narodne stvari! Pa čeprav bi to bil rimski papež, ki bi vam glade tega kaj svetoval ali naročal, vedite, da je tudi on Lah.« (»Klic Triglav« od 3. avg. 1953, števil. 122, stran 7., leto VI.)

Sicer pa, saj ni treba klicati vselej na pomoč vero, Cerkve in Boga pa komunistično nevarnost in se za vsem tem skrivati, ko gre za druge namene! In to zapostavljanje naroda neprestano, kot da narod ne prihaja od Boga, in kot da bi Slovenci ne bili otroci božji, in tudi verujoči!

Saj nihče, razen komunistov, Boga ne taji!

Namerno obrekovanje

Očitek, da »zadeve vseh občin in vseh Slovencev v Italiji trpijo zaradi netaktnega pisanja« »Demokracije«, je namerno obrekovanje dušnega pastirja Martinčiča, ki bi zaslužilo vse več kot samo en odgovor v časopisu njemu, ki bi rad postal politični spirital.

Obrekuje in laže, ker nima argumentov proti članku »Somišljenika« »Demokracije«! Pa se ponasja, da je duhovnik!

Naj pogleda samo v Doberdob, pa bo videl, ali zadeve slovenske občine gredo dobro naprej ali ne! Treba je samo pameti, dobre volje in vztrajnosti! In če italijanski voditelji in demokristjani Slovencev v Italiji zaščititi nečejo, je to brž zasluga slovenskih mladenčev in omahljivcev, ne krivda tistih, ki svoje pravice upravičeno in vztrajno zahtevajo!

O partizanih

Dušni pastir Martinčič očita nekemu partizanstvu, kot da bi partizanstvo samo ob sebi bilo greh! Njegov strup se vidi že v tem. Zaslje je iz argumenta in se brani z očitki, ki ne držijo! Bili so namreč partizani komunisti in nekomiunisti. Teh poslednjih je bilo vsaj preko 95 odstotkov! Človek, ki ga Martinčič napada, je bil od leta 1930 stalno preganjan od fašistov in je vsaj trikrat gledal smrti v oči; pod fašizmom, pod Nemci in pod komunisti. Prestal je je tudi dolga leta zapora. Ni bil torej samo slikan od fašistov: »diffidranca«, kot naš »narodnjak« Martinčič! Šlo je za rešitev domovine pred okupatorjem, ki je požgal domove, ropal in slovenski rod pobijal.

Tisti človek, ki ga Martinčič napada, je čutil in vedel, da je domovina sveta stvar, ki jo je vsak človek slovenske skupnosti dolžan braniti, ker je ustanova od Boga. »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da se ti bo dobro godilo na zemlji.« Tako velevala božja zapoved!

Ne glede na dejstvo, da so komunisti zasledovali še drugi cilj, to je prevzem oblasti, se je dotični čutil dolžnega, pred narodom in pred Bogom, da se na stran okupatorja ne postavi za nobeno ceno! In se ni postavil, niti ko so ga Nemci in drugi zaprli. Prijelji so ga namreč fašisti, Nemci ukazali zapreti, domobranci pa v zapor spremenili! Se ni opredelil za okupatorja niti ko ga je neki Slovenec prosil, naj prevzame vodstvo protikomunistične propagande na Goriškem pod zaščito oku-

patorjevega orožja in s pomočjo okupatorjevega denarja! Prosil je njega, ki je bil s partizani!

V tem stališču so ga krepile še ugovoritve: da je nacifašizem zločinski; da so v vodstvu partizanskega gibanja tudi katoliški možje (kot dr. Breclji in drugi), ki jih nihče ni tekom borbe izobčil iz Cerkve zaradi sodelovanja s komunisti; da so okupator in njegovi pomočniki nedolžne slovenske žene in nedolžne otroke žive zažigali (videl je na primer, kako so žive zažigali devetnajst nedolžnih Slovencev, med temi neko mater s dvema nedolžnima deklicama!); da je vladala v okraju, kjer je on bil, popolna verska svoboda, in da so partizani sami bili deležni verske pomoči, ker jo je sam papež odobril (na pobudo slovenske duhovščine!) ob ugotovitvi, da gre za narodne borbe, in da so vsi zavetniki ter sam kralj Peter pozivali narode in posameznike, naj se borijo proti okupatorju na strani partizanov! Okupatorjevi nameni in cilji so namreč bili: uničiti vse druge narode in rase. (Rausching: »Hitler mi je povedal«)

In je šel in ostal med partizani v civilni službi, neoborožen! Ko so Nemci nekoga zajeli z njegovi civilnimi spisi, so ga oprostili smrti prav zato, ker je šlo za civilno službo!

Sicer pa je on vedno priznal upravičenost partizanske oborožene obrambe domovine! Ostal pa je nekomiunist do konca. Toliko res, da so ga ob koncu vojne komunisti zaprli, ker so v njem videli svojega nasprotnika, in ga tirali pred sodišče. Pa mu niso mogli ničesar, ker so ugotovili, da komunistična Jugoslavija ni še bila proglašena. Niti ni bil »partizanski sodnik«, kot mu je neki kruhoborec hotel očitati!

Ruski narod je gotovo preizkusil komunizem prej in bolj kot mi Slovenci, pa je kljub temu junaka branil svojo domovino pred okupatorjem in ga potisnil nazaj do Berlina!

Ko je okoli leta 1934 šlo za plebiscit v Posavju, so se Nemci nekam obotavljali, glasovati za Nemce, ker je tam vladal Hitler s svojim trdim in zločinskim režimom. Nemški škof je tedaj dvignil svoj glas in dejal: »Domovina je sveta stvar. Ona je večna, režimi so prehodni. Volite za domovino.« In glasovali so za domovino Nemčijo.

Ko so leta 1941 nemške horde navalile na Rusijo, je papež dejal: »Tu se bo videlo, kam božji prst kaže!« — tako so poročali italijanski časopisi!

No, pokazal je na junaški ruski narod in na njegovo domovino, pa čeprav je morda papež mislil, da bo Bog izbral med nacifašisti in komunisti!

»Pomagaj si, in Bog ti bo pomagal«

Po končani borbi pa je nastalo drugo vprašanje. Vprašanje režima namreč! Tu je tisti, ki ga Martinčič napada, čutil dolžnost, Božjino napada, čutil dolžnost, boju oblasti, vendar demokristično, in to z besedo!

Doslednost in značajnost torej skozi in skozi pri tisti osebi! Pod fašizmom, pod nacifašizmom in pod komunizmom! Brez strahu in izpostavljen velikim, tudi smrtnim nevarnostim. Vedno med narodom za narod in za zlato svobodo. Nikoli ni zato iskal materialnih koristi, vedno je delal, in še dela tudi danes, v pomoč revežem in potrebnim!

Pa ne očita nikomur ničesar, če se je kdo drugače opredelil. Zgodovina bo itak povedala čisto resnico in vsakemu svoje pridola!

Ko so volkovi tulili...

Ko pa so volkovi v Rimu tulili in prve krščanske ovčice trgali, je sv. Peter zapustil Rim in ovčice ter odšel na varno. Pa je srečal Jezusa, ki je bil namenjen v Rim, in ga ves začuden vprašal: »Kam greš, Gospod?« — »Grem v Rim, k svojim ovčicam, da me bodo znova križali, je Jezus jasno odgovoril. Sv. Peter je tedaj očitek razumel in se vrnil v Rim k svojim ovčicam!

Tudi ta prizor nekaj pomeni, kaj, g. Martinčič?

Rimski volkovi pa tulijo še naprej! Le pogledajte jih v Stivanu, kako tulijo!

Kdo brani naše slovenske ovčice, glasno in neustrašeno, kot je glasno tuljenje volkov? »Demokracija« in slovenski narodnjaki!

Slovenski rodočlub

je sveta stvar. Ona je večna, režimi so prehodni. Volite za domovino.« In glasovali so za domovino Nemčijo.

Ko so leta 1941 nemške horde navalile na Rusijo, je papež dejal: »Tu se bo videlo, kam božji prst kaže!« — tako so poročali italijanski časopisi!

No, pokazal je na junaški ruski narod in na njegovo domovino, pa čeprav je morda papež mislil, da bo Bog izbral med nacifašisti in komunisti!

»Pomagaj si, in Bog ti bo pomagal«

Po končani borbi pa je nastalo drugo vprašanje. Vprašanje režima namreč! Tu je tisti, ki ga Martinčič napada, čutil dolžnost, Božjino napada, čutil dolžnost, boju oblasti, vendar demokristično, in to z besedo!

Doslednost in značajnost torej skozi in skozi pri tisti osebi! Pod fašizmom, pod nacifašizmom in pod komunizmom! Brez strahu in izpostavljen velikim, tudi smrtnim nevarnostim. Vedno med narodom za narod in za zlato svobodo. Nikoli ni zato iskal materialnih koristi, vedno je delal, in še dela tudi danes, v pomoč revežem in potrebnim!

Pa ne očita nikomur ničesar, če se je kdo drugače opredelil. Zgodovina bo itak povedala čisto resnico in vsakemu svoje pridola!

Ko so volkovi tulili...

Ko pa so volkovi v Rimu tulili in prve krščanske ovčice trgali, je sv. Peter zapustil Rim in ovčice ter odšel na varno. Pa je srečal Jezusa, ki je bil namenjen v Rim, in ga ves začuden vprašal: »Kam greš, Gospod?« — »Grem v Rim, k svojim ovčicam, da me bodo znova križali, je Jezus jasno odgovoril. Sv. Peter je tedaj očitek razumel in se vrnil v Rim k svojim ovčicam!

Tudi ta prizor nekaj pomeni, kaj, g. Martinčič?

Rimski volkovi pa tulijo še naprej! Le pogledajte jih v Stivanu, kako tulijo!

Kdo brani naše slovenske ovčice, glasno in neustrašeno, kot je glasno tuljenje volkov? »Demokracija« in slovenski narodnjaki!

Slovenski rodočlub

Kulturna prireditve

V nedeljo popoldne je bila v Standrežu za cerkvijo že dolgo napovedana slovenska kulturna prireditve.

Lepo jesensko popoldne in žejni slovenski pesmi sta privabila lepo število Slovencev na ta praznik, ki je bil, kot je bilo javljeno, praznik slovenske pesmi.

Nastopili so pevski zbori iz Gorice pod vodstvom prof. Fileja, iz Podgore pod vodstvom župnika Spacapana, iz Rupe pod vodstvom N. Pavletiča, iz Pevme pod vodstvom F. Valentiniča, iz Steverjanja pod vodstvom H. Srebrnjaka, iz Doberdoba pod vodstvom župnika Kretiča in iz Jamelj pod vodstvom župnika Vošnjaka.

Na splošno je bilo petje dobro. Medtem ko je bilo petje, kot rečeno, dobro in včasih celo odlično, se nam je zdelo, da so bile vsebinsko pesmi, razen dveh ali treh častnih izjem, skoro brez smisla in pomena! Za praznik slovenske pesmi bi svetovali kaj več prostora in čisti pesmi, ki je slovenska po duhu in erki!

Nov občinski glavni tajnik

Posebna komisija notranjega ministrstva v Rimu je na podlagi razpisane natečaja in na intervencijo župana dr. Bernardisa imenovala za glavnega tajnika goriške občine dr. Oktavija Palini, ki je bil do sedaj glavni tajnik občine Trzin in ki je istrski izseljenec.

Natečaj za gasilske častnike

Notranje ministrstvo je razpisalo natečaj za 45 mest stalnega častnika gasilcev.

Natečaja se lahko udeležijo inženirji, ki so diplomirali na italijanskih univerzah in niso prekažali 33. odnosno 38. leta starosti in so vsaj eno leto izvrševali inženirski poklic.

Podrobnosti daje poveljstvo gasilskih čet v Gorici, ulica Diaz.

Nov sedež civilne bolnišnice

Kot kaže, bo končno nova velika stavba v ulici Vittorio Veneto v bližini umobolnice le postala sedež civilne bolnišnice.

Upravni odbor je namreč odločil, da prenesejo v to novo stavbo

najprej del ortopedskega oddelka, in to še te dni. Pozneje bodo pa preselili vso opremo in vse bolnike iz obeh mestnih bolnišnic.

Cepljenje

Goriško županstvo sporoča, da bodo cepili proti kozam in davici od 5. do 10. oktobra t.l. od 9. do 10. ure zjutraj v občinski ambulanti v ulici Mazzini. To velja za mesto in Standrež.

Za vasi Ločnik, Pevmo, Oslavje in Podgore bodo cepili pa v Podgori 15. in 16. oktobra.

Temu cepljenju se morajo podvreči vsi otroci, ki so že dopolnili leto, a še niso bili cepljeni.

Nov železniški urnik

S četrtnim oktobrom stopi v veljavo naslednji nov železniški urnik, ki ima pa le malo sprememb za goriško postajo.

Odhodi proti Trstu: 6.10, 6.23, 8.33, 10.02 (D), 13.58, 15.50, 17.12 (DD), 18.32 (ne vozi ob nedeljah), 20.17, 21.26 (D), 0.24.

Odhodi proti Vidmu: 4.33 (DD), 5.32, 6.29, 7.57, 8.32 (DD), 10.46, 13.59, 16.00 (ne vozi ob nedeljah), 17.13, 19.15, 20.36, 23.16 (D).

MATURA

V jesenskem roku so izdelali klasično maturo sledeči kandidati: Dana (Čič) Bratuž, Viljem Nanut, Mavra Pertot in Alojzij Tul. Cestitamo!

SOCIJALNA VPRAŠANJA

Zopet stavkovno gibanje v predilnicah

Med industriji in sindikalnimi organizacijami delavcev za obnovo pogodb v predilniški stroki je nastal spor, ker se industriji nečejo odločiti za obnovo pogodb. Pravijo namreč, da jamči stara pogodba dovoljno za zaščito koristi delavcev, in trdijo, da so plače delavcev 150-krat večje od onih, ki so jih prejeli leta 1938, medtem ko se je življenje podražilo le 57-krat.

Sindikati ugovarjajo, da so sedanje plače delavcev le 83,38-krat večje od plač iz leta 1938, plače delavca pa 121,54-krat. In ker so današnje plače zelo nizke (kvalificirani moški prve kategorije prejema vsakih 15 dni v Gorici 13.660 lir, v Ronkih 13.310; ženske pa v Gorici 11.208 in v Ronkih 10.910) je s tem dokazano, kako silno nečloveške plače so delavci prejeli leta 1938!

Pri teh razmerah so delavci nastopili s stavko! Vsa pametna človeka vidi, da je 27.320 lir mesečne plače najboljšega delavca in 22.416 lir najboljšee delavke res malo za preživljanje delavčeve družine pri tej splošni druginji!

Smrt kosi

Iz Buenos Airesa v Argentini je prišla vest, da je tam umrl g. Alojzij Vuga, bivši stavbeni mojster iz Kojškega v goriških Brdih. Bil je star 74 let in se je s sinom preselil v Argentino, ker so ga komunisti v Brdih preganjali!

V 77. letu starosti je v sredo 18. septembra umrl v Gorici g. Franc Bavdač, oče znane ugledne Bavdačeve družine v Gorici, ul. Brigata Etna.

V soboto 26. septembra je v Gorici umrla gospa Marijana Dobravec, stara 71 let, ki se je po vojni preselila iz Tolmina, kjer so jo komunisti preganjali in tudi zaprli!

Tudi duhovnik s Placete, g. Nardin, je te dni umrl! Pokopali so ga v ponedeljek zjutraj.

Sorodnikom vseh teh preminulih izrekamo naše sožalje!

DAROVI: Gospod L. je daroval 500 lir za stroške SDZ na zadnjih volitvah. — Lepa hvala!

Slovenski učitelj staršem slovenskih otrok

Večkrat sem imel namen povedati vam, slovenskim staršem, to, kar mi je že dolgo na srcu, to, kar smatram za nujno potrebno, in če želite: hotel in želim sem, da se pogovorimo med seboj, da si zaupamo naše težnje in naše veselje, upe v bodočnost in strah pred bodočnostjo ob misli na naše malčke. Hočem spregovoriti vam, dragi slovenski starši, resno besedo, polagati vam na srce to, kar boste nedvomno razumeli in znali upoštevati.

Kdo izmed staršev ne polaga največje pažnje vzgoji svojih otrok? Skoraj gotovo prav vsi! In vi starši ste edini, ki morate, če se za to zanimate, vzgojiti otroka, da bo sebi in vam v veselje, narodu v korist, vzoren državljan.

Kaj bi vas starše morebiti ne ganilo do srca, slišati pohvalo vaših otrok od strani sosedov, součencev, predstojnikov, tujcev? Menim da! Mi učitelji pomoremo k temu le v mali meri, če nimamo vašega sodelovanja. Če pa hočete doseči dovoljen uspeh pri izobrazbi svojih otrok, morate tudi mnogo žrtvovati. Ne bodite nikdar nevoljni, če vas otroci zaprosijo za pomoč pri domači nalogi. Mamice, tudi če imate delo pri loncih, delo s pripravilanjem večerje: očitje, ki ste komaj prišli s polja, utrujeni od celodnevne napora, ali ste prišli iz tovarne umazani od olja in nafte, ne pokažite nestrpnosti, ampak, četudi za dve minuti, ustavite se z otroki in skušajte dobiti čas, da jim pomagate in jim pregledate naloge.

Vi starši ne morete doumeti, koliko opore lahko nudite svojim malčkom s prijazno besedo, z vzpodbudo do učenja. Če jim nekoliko pomagate, boste opazili, kako radi se bodo zatekli k vam in vam z navdušenjem pripovedovali o izvršeni nalogi. Kaj je lepšega v družini, kot da se v dolgih zimskih večerih povečerja, odmoli in nato posluša naše fantiče?

Vem iz lastne skušnje, da mnogokrat nismo razpoloženi, čisto neradi odgovarjamo na nešteta vprašanja posebnost mlajših, tem manj pa, da bi se poglabili v po-

pravo kakšnih težjih geometričnih nalog, kar smo že zdavna pozabili. Vse to je res. Vsekakor pa ne puščajmo dece razobrane; povejmo otroku z lepo besedo, da nismo razpoloženi, da bomo pogledali v zvezke, kaj je napravil. Dano besedo je pa treba držati! V nasprotnem primeru nam ne bodo otroci nič več verjeli.

Bodite starši istočasno toliko po-zitivnovalni, da pregledate svoje otroke, predno se podajo v šolo. Mnogokrat se ravnanje upravičeno pritožujejo glede na njihovo čistočo. Naj pride predstojnik k učencu, naj vidi na njem zanemarjenost, dolge in umazane nohte, dase nepočesane, obleko raztrgano, naj opazi, da se ni umil in da ima razen tega še zvite in nezavite zvezke. Kakšno mnenje naj si ustvari predstojnik o takem učencu, o njegovih starših in še posebej o učitelju?

Dalje je nujno potrebna nabava knjig-čubenikov, kakor je tudi potrebno, da ima vsak učenec zadostno število zvezkov; v skrajni sili je šolski patronat, ki vam rad priskoči na pomoč.

Nek trn v peti pa čutimo mi učitelji: čisto se dogaja, da učence se z težavo rine naprej; ni dosleden, ne pazi pri razlagi, površno izdeluje naloge. Učitelj se trudi, daje nasvete, priporoča, polaga mu na srce vse ono, kar bi utegnilo biti učencu v prid, a vse nič ne zaleže. Učitelj se tedaj lahko upravičeno vpraša: »Kje pa so starši, kako da se nič ne oglasi, kako da nič ne vprašajo: »Kako je z mojimi fantkom, kako z mojo punčko?« Se le ko bi morali njihovi otroci ponavljati razred, se starši — hvala Bogu, da so to redke izjeme — zbudijo, toda ne pridejo k učitelju, marveč se podajo neravnodušno do višje šolske oblasti, kjer učitelja tožijo. Seveda se mora učitelj, ki vestno vrši svojo dolžnost, samo dobrohotno nasmešiti ob takih postopkih.

V lanskem šolskem letu se je dogajalo tole: učiteljica je bila zažaljena pri ravnatelju, da ni pravilno popravila šolske naloge. Ravnatelj, katerega dolžnost je, da

se prepriča, je na dotični šoli pregledal nalogo učenca; naloga je bila vestno in točno popravljena. Drugi primer: oče učenca se je pri pristojnih oblastvih pritožil, da je učitelj res pregledal nalogo, a da je ni popravil. Pozneje se je izvedelo, da otrok ni izdelal razreda in da se niso njegovi starši vse šolsko leto pozanimali, kako je z njim.

Hočem vas obvestiti še o nečem. O čemur marsikdo nima pojma. Na slovenskih šolah primanjkuje učbenikov. Imamo italijanske pomožne knjige, iz katerih moramo prevajati snov za zgodovino in zemljepis kakor tudi za računstvo; dalje moramo prevajati sestavke iz italijanščine v slovenščino, iskati dobesedno pravilne izraze, in to nam vzame mnogo časa. Naj niko ne reče: učitelj napravi svoje štiri ure in potem je prost. O ne! Kje je priprava za prihodnji dan, kam naj denemo šolske zvezke, če jih zvečer ne bomo popravljali? Kdaj naj prelistamo revije in slovarje? Na vsak način v prostem času.

Zdi se, da bomo v prihodnje mnogo bolj pazili na sposobnost učencev in skušali vtisniti v srca staršev in otrok prepričanje, da je šola nekaj svetlega, nekaj zelo resnega, v kateri se ustvarjajo značaj deklic in mladenk — bodočih mater, dečkov in mladenčev — bodočih gospodarjev!

Upam in sem trdno prepričan, da mi ne bo ob teh besedah nihče zameril, in da bomo složno in vzajemno nadaljevali svojo pot.

Učitelj

Vsakovrstno pohištvo: **Tovarna pohištva Tel. 32**

SPALNICE - JEDILNICE - KUHINJE ITD. — PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO DELO — POROSTVO ZA DOBER NAKUP — TOVARNISKE CENE — DELO SOLIDNO — DOMACA TVRDKA

PRINČIČ KRMIN Cormons - prov. Gorizia

Na šolskem razpotju

IV.

V prejšnjih treh poglavjih smo skušali dokazati trije:

1) da se slovenski otrok v italijanski šoli izpridi v neprirodni in nezanesljivi značaj ter da materin jezik pozabi pod vplivom italijanskega študija tako daleč, da ga ne more več s pridom uporabljati;

2) da se absolventu slovenskih šol ni bati, da zaradi slovenskega izpričevala ne bi dobil zaposlitve, če je le sposoben;

3) da se položaj Trsta večkrat spreminja in da se bo še spreminjal v prihod uporabi slovenskega jezika;

4) da slovenska šola nudi za življenje več ugodnosti, ker nudi dobro usposobljenost v dveh jezikih: v slovenskem in italijanskem.

Kar smo napisali doslej, predvsem z gledišča tržaških razmer, velja enako za vse druge Slovence v Italiji: v Trzinu, Gorici, Benetkah, Sloveniji, Reziji in Kanalski dolini.

Za vsakega Slovenca, naj biva kjer koli, velja, da zatajitev materinega jezika izkvari značaj. Za vsakega Slovenca — naj bo iz Trsta ali iz Zabnlca — velja, da je neprecenljiva škoda zanemariti priročni kapital — znanje slovensčine, in da je torej bolje šolati otroke v slovenskih šolah kot v italijanskih, ker jim italijanska šola daje omejeno izobrazbo v enem samem jeziku, medtem ko jih slovenska šola usposobi v italijanščini in slovensčini. Za vsakega Slovenca — naj bo iz Bele peči ali iz Cedada — velja, da mu bo znanje, mislim solidno znanje slovensčine, vedno le koristilo zaradi bližnje države meje.

Vsi zamejski Slovenci, ne samo tržaški, bivamo na vzhodni meji Italije, kjer se začena slovenski in slovenski svet. Kako velikega pomena je torej znanje jezika, ki ga govori naš vzhodni sosed, ali, glede na Trst, naše zaledje! Na tej črti med Trbižem in Koprom bo vedno kaj obmejnega prometa in stikov, trgovina med Jugoslavijo in Italijo se bo tudi nujno razvijala. Če to danes ni tako vidno, je vzrok v dveh prehodnih dejstvih: prvič v notranjih politično-gospodarskih razmerah v Jugoslaviji — in drugič v neurejenih odnosih med Italijo in Jugoslavijo.

Ali bo ta položaj čez deset let enak današnjemu? Ni resnega človeka, ki bi to veroval. Zadržuje torej, da se notranje razmere Jugoslavije spreminijo in da se mednarodni odnosi uredijo, pa bo obmejni promet med Trstom in Slovenijo vzcvetel, kakor po vseh pristanških zaledjih, a nič manj tudi promet med Vipavsko in Gorico, med gornjim Posočjem in Cedadom, med Gorenjsko in Kanalsko dolino. Oba obmejna pasova — jugoslovanski in italijanski — naravnost kličeta po gospodarskih stikih.

Trst, Gorica, Benetška Slovenija, Kanalska dolina bodo imeli v bodočnosti več poslov z Jugoslavijo kot z Italijo. Torej bodo ti kraji prisliljeni zaposlovati v vseh strokah — delavskih in radniških — bolj Slovence kakor Italijane.

Poglejmo primer! Jugoslovanski trgovci, ki bo pripotoval v Trst, Trzin, Gorico, Cedad, Trbiž, se bo obračal pač predvsem na človeka, ki razume njegov jezik — tako v restavraciji, kjer bo jedel, v delavnici, kjer bo popravil avtomobil, v trgovini in tovarnici, kjer bo kaj kupoval ali prodajal, v uradih, kjer bo svoje posle urejeval.

In še nekaj velja za vsakega

Slovenca v Italiji in na Tržaškem: če bo brezposelnost tepa Italijo, kakor jo tepe zdaj, kam boš, človek, šel iskati milejših zvezd? Če boš slovensko dobro znal, če boš slovenske šole izpričevalo v žepu nosil, ti rešitev ne bo težka in pot do zaslužka ne dolga. Spomnimo se desetletij med obema vojnama! Kam smo se največ zatekli s Primorskega? K bratom. In nismo bili lačni niti v letih gospodarske krize. Res pa je, da je ostala slovenska zemlja negotoljubna prav tistim, ki gostoljubnosti niso zaslužili, to je onim pol potujočim Slovcem s Tržaškega, Istre ali Gorisškega, ki s svojo preveč spakredano slovensčino niso mogli zbuditi sočutja, ampak bolj posmeš in zaničevanje.

Seveda gornje vrstice niso mišljene tako, kot da bi morali Slovenci računati na izselitev, Bog ne daj, pač pa, da mislimo bolj

stvarno. Le naj ostanejo naše in slovenske za vedno kajžice po Benetški Sloveniji, hišice po tržaški okolici in v mestu samem — in v Gorici ter od Ukeve do meje — naj ostanejo slovenski domovi in družine v njih! Toda marsikdo bo prisliljen zaradi rastočega prebivalstva pogledati malo dije od doma za delo in kruh. Zakaj bi ga šel iskati v Kalabrijo, kjer ga dobil ne bo? Zakaj v Ameriko, ki je tučina? Če bo slovensko dobro znal, bo dovolj, da gre par kilometrov preko državne meje k svojim rojakom. Pri njih bo služil in se vračal domov s polnim mošnjikom. Kakor se danes vozi kdo iz Gorice vsak dan v tržiške ladje, delnice, tako bi ne bilo nič težkega, če bi se vozil vsak ponedeljek čez mejo v Ajdovščino in se vračal ob sobotah k družini v Gorico. (Prepričani smemo biti o teh-le treh resnicah:

1) da bo obmejni promet potreboval znanja slovensčine v vseh strokah;

2) da bo Italija oslaba vedno siromašna in preobčudana;

3) da bo v primeru brezposelnosti tukaj slovenskemu človeku prav lahko našel zaslužka v sosedstvu, nam materni državi, če bo znal dobro slovensko, če se bo izkazal s slovenskim izpričevalom.

Ta napoved velja za bližnjo bodočnost, ko se bodo razmere spremenile in razvile v to smer, ki smo jo nakazali.

To so razlogi, zakaj danes prava ljubezen do mladine velevala, da jo spravimo v slovenske šole, tudi za ceno kakih trenutnih, prehodnih žrtv. Ko torej vpisujemo malčke v šole, je treba malce daljnovidnosti in razglednosti in torej odločiti otrokovo današnje šolanje po merilu jutrišnjih koristi.

Saj današnji otroci menda ne mislijo živeti samo še deset let in umreti prej kot Tito in Pella, ki sta oba že stara!

S. A. Z.

Pustolovščine

En razlog, zakaj ne verjamemo in ne moremo verjeti v uspeh Pellovega poskusa glede Trsta, moramo iskati po eni strani v nerestnosti italijanske zunanje, po drugi po v resnosti italijanske notranje politike.

Nismo sicer tako optimistično nastrojeni, da bi verjeli, da med udeleženci Balkanske zveze vlada popolno soglasje. Med Jugoslavijo in Grčijo vlada glede egejske Makedonije precejšnja neskladnost. Med Jugoslavijo in Turčijo je pa razlika ali nasprotje v toliko, v kolikor ena in druga z različnih stališč gledata na svoj odnos do Sovjetske zveze. V enem pa so vsi tri, Jugoslavija, Grčija in Turčija, složne, in sicer, da Italiji ne smejo dopustiti, da bi se imela za balkansko silo, poklicano, da bi se vmešavala v balkanske zadeve, kakor je bil to primer, ko se je bolgarski car Boris III. ženil z italijansko princeso Ivano in ko je bil Clano tako bratsko kumoval Mehmedu beg Zogu, odnosno ko so iz Italije organizirali umor kralja Aleksandra Karađorđevića.

Predpogoji za ponovitev take politike je mogoče zazreti v eni izmed Pellovih izjav o italijanski želji po albanski samostojnosti. Italiji pri tem danes moremo priznati negativni interes, da ji pač ni vseeno, kdo upravlja deželo na oni strani Otrantskih vrat. Vendar je pa ta italijanska izjava očitno naperjena proti Jugoslaviji, enako kot je proti Jugoslaviji naperjen poskus, da bi v svoje kolešnice spravila maršala Papagosa in opozorila turško vlado na »nelejalnost« Titove politike.

Ta italijanska slepomišljenja niso nič novega. Tudi De Gasperi je v svoji manj zaletavi politiki že poskušal zasejati nezaupanje med udeleženci Balkanske zveze, in filipika, ki jo je v Parizu izrekel proti Jugoslaviji, je še v svežem spominu.

Toda danes se pojavlja neka druga osebnost, o kateri je bilo v zadnjem času manj govora, in to je Curzio Malaparte. Ta zagovarja popolno omalovaževanje in preziranje Jugoslavije, češ da nima smisla, spuščati se z njo v pogajanja, saj bo kmalu prišlo do njene razpada in s tem do prilike, za Italijo, da ponovi svoj podvig iz l. 1941.

Curzio Malaparte ni zagonetna osebnost, niti so zagonetne njegove nacistične zveze, ki so mu omogočile, da se je rešil zopora, v katerem je bil za časa fašističnega režima, in mu kot v nagrado za neke njegove usluge dopustile, da je bil italijanski dopisnik na vzhodnem bojišču, kar mu je zopet dalo prilike, da je v nekih trenutkih izpovedal svojo privrženost ustaški N D Hrvatski ter da s sumljivo naklonjenostjo govori o usodi poljskega naroda.

Malaparte igra danes karto Velike Nemčije in združuje četrtega Rajha. O tem, koliko bo za to razpoloženje v samih nemških vrstah, bi se dalo razpravljati. Vsekakor pa je zanimivo, da je Malaparte prav v današnjem trenutku zopetnega nemškega vzpona sodeloval, da more na upanje bodoče Nemčije zasnovati ustvaritev italijanskih nacionalističnih ciljev.

Dvomljivo je sicer, da bi bilo na nemški strani razumevanje za take stvari. Nemci imajo za seboj dve hudi izkušnji z italijanskim zaveznikom. Zavezniške pogodbe z Italijani so prav tedaj posebnostno čvrste in nerazrušne, kadar in dokler Italijani iz njih črpajo svoje koristi. To težnjo, da bi zavezniške pogodbe uporabljali kot

sredstvo za izsiljevanje, kažejo Italijani danes nasproti Američanom, posluhujoč se taktike izsiljevanja glede Trsta.

Toda, čeprav se morejo Italijani za zdaj igrati s svojo zunanjo politiko, čeprav morejo tujcem prikazovati verjetnost preobrata, ki bi mogel nastati kot posledica italijanskih spletk, o enem dejstvu nas kljub vsemu ne morejo varati, to je o postopnem poslabšanju njihove notranje politike.

V Nemčiji je ljudska reakcija na neonacizem in na socializem dobila izraza na način, da se je velika večina Nemcev združila v krog demokristijanov, ki vodijo politiko notranje socialne zdravitve ter se izogibajo nacionalističnih neumerjenosti.

V Italiji pa demokristijanska struja ni imela poguma, oddaljiti se od neumerjenosti bolehavega nacionalizma. Saj se danes polagajo na ne preveč sirenske glasove tukajšnjih nepomirljivih. Posledica tega popuščanja demokristijanov dragim in pogubnim negotovim načrtom nacionalistov, je jačjenje sindikalnega gibanja.

Italija je že dvakrat poslušala nacionalistična laskanja. V prvi svetovni vojni je izgubila 280 tisoč, po »Legi Nazionale« pa 600 tisoč mladih življenj. V drugi svetovni vojni je pa doživela, da so jo potolkli Grki in izgubila svoje prekomorske posesti. Razumljivo je torej, da se italijanski narod ne more navduševati za politiko, kakršno propoveduje Curzio Malaparte, in s katero bolj ali manj prikrita grozi Pella. Na nacionalistična hujkanja Italija odgovarja komunistično.

Sindikalna ofenziva, ki jo napovedujejo v vse večjem obsegu, pada v obli zaradi silnega njenega obsega. Nad šest milijonov ljudi se je udeležilo, pri tem pa izjavljajo, da za zdaj še ne bodo razširili svoje dejavnosti na vodovode, plinarne in električne centrale ter na telefonsko službo. Ta izjava pa ima v sebi že prav običajno pretinjo. Saj je gibanje enako močno kot l. 1948, ko je bila nevarnost tesnejšega sodelovanja med jugoslovanskimi in italijanskimi komunisti s pretinjo vojaškega ustanka v gornji in srednji Italiji, kjer so se sindikalisti že pripravljeni na prevzem oblasti ter da s silo zrušijo De Gasperijeve ljudi. V italijanskem delavstvu vlada zaskrbljenost zaradi pretečnih odpustov. Velika železarska podjetja v Savoni, Bologni in Piombinu so v krizi, delavci bi si pa radi za daljši rok zavarovali življenjsko raven, ki naj odgovarja novim prilikam.

Vlada bi stala rada izven te nepetosti, ni pa nobenega dvoma, da bo potegnjena vanjo. Kajti, dokler bodo po eni strani delavske organizacije zastopale stališče zavarovanja delovne pravice, organizacije delodajalcev pa zastopale mišljenje, da italijanska industrija obratuje predrago in zato nesmotno ter da se bo šele tedaj oспособila za konkurenčnost, ko bo ali zmanjšala število delavstva ali pa zmanjšala delavske plače, ne more priti do pomiritve.

Ker se pa industrijske depresiije pojavljajo najraje za časa političnega zatišja, politične konjunktura pa za časa vojne ali političnih nepetosti, bi naj tudi napovedanje tržaškega vprašanja služilo za umetno ostvarene konjunktura, ki naj bi delavstvo prepeljala sito preko pušave. Vendar so pa take limanice že obrabljene. Vsekakor je pa dobro, da se pojavljajo v tako naivni obliki.

TEORIJA IN PRAKSA

Vsak list nima svoje logike, tako tudi »Giornale di Trieste«. Toda ta posebna logika, povezana z običajnimi prazninami v znanju njegovih člankopiscev, ga včasih zavaja v dalekozežne zaključke, ki osupnejo.

Zadnje dni se je ta list prav posebno znesel.

Dva nesrečnika, Lunič in Mišić, oba jetična begunca, ležita v bolnici na Proseku. Kar se pri takih bolniških čestogojah, sta občutljiva za hrano. Zavedata se pa, da zavisi ozdravitev te bolezni v znatnem delu prav od prehrane. V svoji življenjski borbi v zdraviliščni kuhinji zreta svojega sovražnika. Zanju ni dvoma, da tam v njihovo škodo krajejo. Napredovanje bolezni in poslabšanje njihovega zdravstvenega stanja ju v tej zabliodi utrjuje. O svojih pravicah in o dolžnosti zavezniških oblasti do njih nimata jasnih pojmov. Kot posledica takega duševnega stanja je nastal upor, povezan z zahtevo, da jima namesto hrane izplačajo dnevnice.

Naš namen ni, da bi jima dajali prav. Vendar tudi ob najstrožji obsodbi onadva še ne moreta biti za nas krivina tipa, razbojnika, kot ju označuje »Giornale di Trieste«. Ker sta ta dva jetičnika zahtevala boljše hrano, nista zlikovca samo onadva, ampak so zlikovci vsi »balkanci«, vsi begunci, ki niso italijanske narodnosti. Vse te balkance bi bilo zato treba zapoditi iz Trsta.

Zato, ker sta Lunič in Mišić zahtevala boljše hrano, zahtevajo tukajšnji iredentisti najostrejših ukrepov proti vsem tukajšnjim slovenskim beguncem in pričakujejo, seveda, da bodo prav enake korake napravili proti vsem onim Jugoslovanom, ki so se v zadnjih letih nastanili v Trstu. Sistematično zatiranje slovenskega življa v Trstu in na Tržaškem ozemlju, to bi bila prva posledica zahteve po boljši juhi s strani Luniča in Mišića!

Toda, če pride že zaradi krožniške juhe do tolikšnih posledic, nastane vprašanje, kakšne posledice naj bi imelo recimo kakšno protipravno zadržanje beguncev resnične ali domnevne italijanske narodnosti. Kajti, če se ne motimo, pomenja zloraba ladij, ki so jih s pomočjo ERP-a nabavili za tihozaplenje orožja in strupov, ali za prekrčevanje blaga, namenjenega

v neko afriško ali rdečemorsko luko, na odprtem morju na sovjetske ladje, vendarle nekaj več od erozivnega protesta zaradi beraške juhe. Ali želi »Giornale di Trieste«, da mu imenujemo imena ljudi, ki so bili sojeni na večje število let zopora zaradi tihozapisa s kokainom? Če ga to zanima, mu ni treba iskati obvestil šele pri nas, ampak naj pregleda ameriške spise, ki govorijo o teh zlorabah. Ni naša navada, da bi dvigali grajo na nesrečnike, ki spadajo pod strogo zakon, ker sodimo, da stoji naša stvar nad temi bedniki in ker čutimo, da izdaja prekrščevanje pravice dokaj nizko miselnost, češar bi se mi sramovali. Te moralne neobčutljivosti mu zares ne zavidamo. Saj je jasno, da ne pomenja doprinosu k dobremu imenu italijanske stvari.

Ce se namreč na področju, na katerem preko tisočletja bivajo pripadniki dveh narodnosti, pripadniki ene narodnosti, ki bi hotela zavladati, ni razvila zavesti o potrebi znosnih mednarodnih odnosov, tedaj to pomeni, da se ta

zavest ne bi pojavila nikdar več in da bi potemtakem prevladovale italijanske narodnosti pri nas pomenila polnomočje Italijanom, da nas gazi in z nami postopajo kot z brezpravno rajo. To je torej tisto, kar »Giornale di Trieste« zavleče, češar pa vrhovna načela o človeških pravicah ne dopuščajo.

Reči bi se moglo, da se omenjeni tržaški list zavaruje samo proti balkanskim priselencem.

Pred dve sto leti, ko je Marija Terezija izdala svoj znameniti edikt, so se z njim odprla vrata Trsta. Trst je šel tedaj tri tisoč prebivalcev, danes jih ima pa skoraj tri sto tisoč. Celo novo mesto od korza pa do postaje in vsa obala pri grški cerkvi ter od pomorske postaje do Sv. Andreja so še danes z dobrima dvema tretjinama pokriti s trdnimi kamenitimi zgradbami teh balkanskih priselencev. Če je Trst postal pomorsko mesto, če so mu zgradili pristanišče, če je dobil ladjedelnice, če se je v njem razvil zavarovalni

(Konec na 4. strani)

Poljski letalec, 22-letni Frank Jarecki, (levo), ki je tvegaj svoje življenje, ko je z vojaškim letalom na reakcijski pogon vrste MIG zbežal iz Poljske na Dansko, se rokuje z 11-letno korejsko vojno siroto Song Young Cho, ki mu jo predstavlja kardinal Spellman pred newyorško katedralo.

POLET V SVOBODO

FRANČISZEK JARECKI

ven glas: »Kliče 731 za odlet. Listopad, ali lahko odletim?« Listopad je bilo ime kontrolnega mostička v Slubskem.) Odgovor je takoj prišel: »731 — lahko odletiš.«

Tedaj sem vedel, da je prišel pričakovani trenutek. Zadnjikrat sem pogledal po tovariših, ki so stali ob strani letala in jim pomahal. Niso vedeli, da je bil to moj poslednji pozdrav.

V trenutku sem se enkrat preletel vse instrumente in pogled sem mi je ustavil kar sam ob sebi na gumbu strojnice. Bil sem pripravljen, da si tudi izborim pot v svobodo, če bi bilo treba. V srcu sem tedaj v hipu se enkrat pretehtal svojo odločitev in roke so mi trepetale, ko sem pognal Mig v zrak. Bilo je deset minut čez deveto.

Kmalu smo se dvignili v meglo. Sedaj sem se še posebno ustrašil, kajti moral bi najti Kolberg in Bornholm, v megli pa bi ju ne mogel opaziti. Toda po petih minutah se je megla že toliko razredčila, da sem jasno zagledal Kolberg.

Cas je prišel.

Da bi si izboljšal brzino, sem moral odvračati dodatne tanke z gorivom. Nisem jih hotel spustiti nad mestom in sem odredil pilotu 728, ki je letel vstric mene, naj se umakne proti desni, da bomo leteli nad morjem.

Sedaj je dosegel moj beg višek. Za odmet tankov z gorivom sem moral pritisniti na gumb, ki je bil v zvezi z električnim mehanizmom. Pritisnil sem, a moj palec je zdrsnil s gumba. Se enkrat sem poskušil in dobro se spomnim, da sem bil ves potan, ko so tanki na posled le padli in leteli v morje. Tedaj sem okrenil letalo proti severu in ga pognal v strm padec.

Zasledil so me. Pilot 728, ki je poprej letel vstric mene, je prvi javil: »731 beži! Halo, Listopad! Halo, Listopad! 731 se je ločil, 731 beži!«

Tedaj sem odprl svoj mikrofon in zakričal vanj: »Da, odhajam. Odhajam po zdravila za batjuško Stalina!« To menda ni bilo bogve kako smešno, vendar je bilo prvo, kar mi je padlo v glavo.

Dobro sem vedel, da bodo radarski aparati v Slubskem šli za me-

noj in da bodo zdaj zdaj v zraku štirje MIG-i, ki so na letališču stalno v pripravljenosti. Toda če bi se spustil na kakih 500 m, bi me radarski aparati verjetno ne opazili. Poskušil sem to napraviti čimprej. Čutil sem, kako se je letalo zatreslo, ko se je približalo zvočni meji. Sedaj je bila moja glavna skrb, ali niso morda kje blizu sovjetski lovci. Obrnil sem gumb na radiu na takozvano »bojno« valovno dolžino (imeli smo namreč dve valovni dolžini, eno za vaje in drugo za borbo). Odkril sem, da so bili štirje MIG-i že v zraku. Po radiu sem lahko slišal ukaze Listopada: »725, 725, ujemite ubežnika!«

Nenadoma sem bil nad Bornholmom. Toda, kje je veliko ameriško letališče, o katerem sem slišal govoriti? Ne vidim nobenega letala, ki bi me pospremlilo na to letališče. Res je, da na zemljevidu, ki sem ga prejšnjo noč pred begom pogledal, ni bilo označenega letališča, ampak je zaslonilo vzhodno. Ko sem to videl, sem se začudil, toda niti sem, da je bil zemljevid zastarel.

Sedaj sem zmanjšal hitrost na 700 km in krožil nad mestom Roenne. Končno sem zagledal vzletišče: bila je mala travnata jasa, veliko prekratka za pristajanje reakcijskih letal. Toda nisem imel dovolj bencina, da bi letel v København, četudi bi s tem tvegaj, da bi me sestrelili.

Se enkrat sem obkrožil ta prostor, napravil še dve tretjini drugega kroga, znižal hitrost na 50 km in se spustil. V zadnji minuti se je pojavil pred menoj žični plot, ki ga prej nisem videl. Zagledal sem in ga presekaj. Ta pristanek je bil pravi čudež. Speljal sem letalo do konca vzletišča in ga ustavil prav na robu. Tega bi ne mogel nikoli več napraviti, četudi bi mi bilo ukazano.

Cisto na koncu vzletišča je bilo nekaj dreves. Zapeljal sem letalo na mesto, kjer so ga drevesa malo zakrila. Vedel sem namreč, da imajo štirje MIG-i navodila, naj kršijo tudi tuje ozemlje, če bi bilo potrebno, da preprečijo, da bi kak MIG padel v sovražne roke. Verjetno bi se spustili nad vzletišče

in skušali letalo razbiti na tleh. Slišal sem jih leteti nad sabo v veliki višini, toda nikoli jih nisem videl. Mislim, da so bili prepričani, da sem pobegnil proti Kopenhagnu.

Bil sem rešen.

Tedaj sem snel letalsko kapo, s polnimi prsi vdihnil sveži zrak in si odstranil letalsko obleko. Čutil sem se svobodnega, a bil sem izčrpan do kroja. Omahnil sem na krilo letala, iz bližnje hiše se je približala mlada žena z otrokom v naročju. Čeprav sem vedel, da ni mogoče, vendar me je v trenutku prešinila strahotna misel, ali sem na komunističnem ozemlju. Z desnice sem se oprljem revolucije za pasom in sem lomil po nemško: »Tukaj komunisti?« Obraz mlade žene je v trenutku preletela groza. »Ne, ne«, je odkimala. Obrnil sem se tedaj in stopil proti kontrolnemu mostičku in skupini mož, ki so tekli iz njega. Kot sem zvedel pozneje, so bili člani letalskega kluba. Nagovarjali so me hkrati — po angleško, nemško in dansko, toda vse, kar sem lahko rekel, je bilo: »Poljska, Poljska, komunisti, kapute in potem še A-zilla!« Dopovedali so mi, da sem na Danskem. Tedaj sem zatrdno vedel, da sem v svobodi.

(Konec)

Vrnil sem se v svojo sobo in porabil uro časa za sežiganje pisem, papirjev in raznih strani svojega dnevnika, kjer je bilo označeno ime kakakega mojega prijatelja ali prijateljice. Nisem ga mogel vzeti s seboj, lahko bi opazili, da imam napet čep letalske obleke. Naslovni deklet so se izgubili v dimu, vendar pa nalašč nisem imel nobenega resnega razmerja. Sklenil sem bil, da ne bom dopustil, da bi kak čustvene vezl ovirale moje načrte.

Deset minut pred deveto sem odšel k svojem letalu. Na patrolni let bi moral štirje lovci, po dva in dva. Jaz sem bil voditelj, tako sem lahko dočel red letanja. Narobil sem, da bo prvi par letel proti zahodu vzdolž Baltskega morja do Kolberga in potem nazaj na c-porišče, a pilotu, ki naj bi me spremljal, sem dejal, da bova letala v vzporedni smeri nekoliko bolj severno v višini 6 tisoč metrov.

Ko sem zagledal motor svojega letala, sem odkril, da je bila pipa za bencin nekoliko pokvarjena. Odločen sem bil, da mora biti moje letalo popolnoma v redu, ko bom pristal, in tako sem jo popravil.

Pripravili smo aparate na rob letališča. Prvi par letal je odletel. Tedaj sem tudi jaz odprl radio in sem poskušal ohraniti čisto nara-

VESTI s TRŽAŠKEGA

Posledice italijanske gonje za ponovno priključitev Trsta

Da bi bil predlog ministrskega predsednika Pelle imel pričakovani ali vsaj približni uspeh, ne more trditi niti najbolj zagrižen pristajatelj Mirovne pogodbe.

Zahodne sile Pelli niso odgovorile naravnost ali pa njihov odgovor vsaj ni bil objavljen, vendar je pa z ameriške strani prispela dokaj zavita vest, da sta stališči Jugoslavije in Italije tako nasprotni in preveč oddaljeni, da bi mogli služiti za podlago razgovorov.

Tisti, ki zna čitati med vrsticami, bo zadevo lahko domel. Amerika nima namena, da bi s silo pregnala Jugoslovane s področja B. O tem pa, da bi to nalogo prepuščili Italijanom, neglede na možnost italijanskega vojaškega neuspeha, ne more biti niti govora. Kaj pa iz tega sledi? Da se na področju B plebiscit ne more izvršiti brez pristanka Jugoslavije, vnaprej pa vemo, da Jugoslavija na tak plebiscit, kakor bi ga hotel Italija, nikdar ne bo pristala.

Vse italijanski posredno in neposredno prizadevanje ne more ničesar menjati na stvari. Pellov govor, po katerem ne more priti do evropske skupnosti, predno se določena vprašanja ne rešijo, je kazal naravnost na Trst, toda ni izval nobenega odziva.

In tudi Pellov govor, da bi tržaško vprašanje spravi na razgovor z maršalom Papagosom, ni mogel imeti druge posledice, kot da je izval platiščne občutke. In če je Pella povabljen v Ankaru in če bo tam kaj imel priliko čuti razne, tudi njegovemu ušesu prijetne izjave glede ostvarljivosti ali neostvarljivosti Balkanske zveze, tudi to ne more menjati dejstva, da se niti Grčija niti Turčija, čeprav bi bile za to razpoložene, ne moreta istovetiti z italijanskim stališčem o Trstu.

Toda tudi italijanska javna miselnost, pa naj ga še toliko ogrevajo s službene strani, nekako slabo reagira v smislu Pellovih želja. Tisto, kar je slišati iz Vicenze, domovine bombašev, ki so nam jih marca pripeljali semkaj, da dokažejo svetu italijanstvo Trsta, za Italijane ne zvene prav nadebudno. Prof. Cammarata je sicer mogel nemoteno izreči svojo deklaracijo. Ravnatelj občinske knjižnice, Tassin, je v svoji črno-beli perspektivi mogel orisati borbo med dobrim in zlim, med svetlobo in temo ter prof. Attilio Gentile je mogel s svojo večjo formulacijo dovršenih fraz prikriti praznino italijanskih argumentacij o Trstu. Toda razen publike, ki je bila vabljena in naročena, se nihče drugi tudi v Vicenzi ni zmenil za irendentične zahteve.

TEORIJA IN PRAKSA

(Nadaljevanje s 3. strani)

posel, če se je tržaška borza razvila v svetovno tržišče kave, če so trgovino z Levantom prenesli iz Benetk in Soluna v Trst, je to delo prav onih Balkancev, ki jih »Giornale di Trieste« tako prezira samo iz neznanja in sovraštva. Ne zahtevamo od njega, da nam to verjame. Naj si ogleda Tamarovo zgodovino Trsta iz časa Marije Terezije in Jožefa II. Naj se zagleda v vodil skozi Trst, ki ga je l. 1830 izdal kanonik Agapito iz Pirana.

Toda »Giornale di Trieste« teh dejstev ne pozna ali jih pa noče poznati. On domnevno ne ve, da v naše barbarske balkanske kraje se danes zahajajo potniki iz Italije in da ti potniki kupujejo in v Italijo nosijo starine, ki so tu v visoki ceni in ki jih v tržških hišah s ponosom kažejo.

Zaslepljenost v prikrivanju vsakega kulturnega pojava iz naših krajev je prišla do izraza 19. avgusta ob prikazu vsebine časopisa »Umanaw«. »Giornale di Trieste« se je pomudil ob članku o Schifferju in ga hvalil, vendar pa avtorja ne omenja. Njegov recenzent je opazil slovanski primke in pozabil, da je bila njegova nositeljica dolgoletna uvaževana prijateljica Antona Fogazzara in da spada njeno tridesetletno dopisovanje s Pavlo Preradovičem med najdragocenejše doprine k poznavanju sodobne književnosti.

Ta način prikazovanja naše stvarnosti pa ni slučajen pojav, izraz pomanjkanja znanja in vzgoje. »Giornale di Trieste« vzdržuje italijanska vlada. Zato neumerjivosti njegovih prikazov v polni meri odgovarjajo načinu, kako ita-

lijski službeni in polslužbeni krogi ocenjujejo naše ljudi in naše tukajšnje težnje. Ta način ocenjevanja je pa navdahnjen s slepim, neotolažljivim sovraštvom do naših ljudi in s popolnim nerazumevanjem za naše prilike.

Stvar je tem težja, ker prav ti Italijani, ki menijo, da je poglobitev v našo kulturno stvarnost nepotrebna, streme za tem, da bi jim te naše kraje povrnil. Prav oni zahtevajo, da se jim na podlagi izjave iz 20. marca 1948 ti kraji izročijo, samo pa ne čutijo dolžnosti, da bi se poglobili v posebnosti tega področja. Zanje obstaja vprašanje Primorja samo v iztrebitvi naše individualnosti in naše kulture ter v podreditvi ozemlja pod lažno okrilje nekake vzvišene italijanstva, ki ga ni. Stolnica sv. Justa, s katere so odstranili slovenske kulturne spomenike, in v katero primamljajo turiste z lažnimi kasnorimskimi starinami, imitacijami ravenskega sv. Vítala, pravzaprav dalmatinskega sv. Vida in mavzoleja dalmatinske Gale Placidije, nam morejo služiti samo v dokaz za naše trditve. Drug se bolj barbarski dokaz nam pa proži škandalozni način, kako goriški arhiv, ta spomenik osemstoletne slovenske preteklosti, hladnokrvno prepuščajo mišim in gnitju.

»UNESCO«, ki se s toliko vne-

mo zavzema za pismenost afriških in azijskih narodov, bi lahko na lice mesta poslal svoje zaupnike, da bi ugotovili in videli, kaj z nami in našimi tekovinami počno, s polno vednostjo italijanske vlade, ki je sopolpisala listino o človečanskih pravicah in narodnih pravicah ter ki se na mednarodnih sestankih tako zgovorno zavzema za evropsko vzajemnost.

Kdor je pa na vse to reagiral, in sicer prav v nasprotnem pravcu, so bili komunisti. Njihov izrek, da je že dovolj zahtev po reviziji Mirovne pogodbe, ima vsak dan več odjeka v italijanskem javnem mišljenju.

Italija je v prvi svetovni vojni izgubila 290 tisoč mladih življenj, ki jih je »Lega Nazionale« sprejela v 600 tisoč, za osvojitve mesta, ki Italije ni maralo in niti potrebovalo. Danes pa niso redki primeri, da se na hišah v Trstu pojavljajo napisi: »Umreti za Trst? Ne!«

In kot da vse to ne zadošča, se javljajo kaj pomembni glasovi iz južnega Tirola. »Neue Zuercher Zeitung« od 24. septembra prinaša dopis iz Milana o odmevih italijanskega predloga o ljudskem glasovanju na Tržaškem pri južnih Tirolcih. »Alto Adige« se je bil namreč nekam nesmotno zaletel, da v tržaškem vprašanju ni jemat v poštev gospodarskih in zemljepisnih razlogov povezanosti z zaledjem, ampak da je ljudstvu treba priznati nezastavno in nedotujljivo pravico, da se izjavi ali za Italijo ali za Jugoslavijo. Na to stališče glasila južno-tirolskih Italijanov sta takoj reagirala nemška lista »Dolomiten«, prav posebej pa »Volksbote«, glasilo južno-tirolske »Ljudske stranke«, ki sta opozarjala na to, da so l. 1945 in l. 1946, ko so vladali za usodo južne Tirolske, z italijanske strani

odločno naglaševali, da v teh zadevah ne sme odločevati narodnostni občutek prebivalstva, temveč edino gospodarska in zemljepisna pripadnost področja svoji celi, in ta je v tem primeru bila Italija.

Zakaj torej — pravi »Volksbote« — ti gospodarski in zemljepisni razlogi morajo veljati za južni Tirolsko, ne smejo veljati pa za Trst? Zakaj narodnostni razlogi ne smejo veljati za južno Tirolsko, kjer preko 90 odstotkov prebivalstva teži za združitvijo z Avstrijo, morajo pa veljati za Trst, kjer je za Italijo, po izključitvi Slovencev in po dovozu navideznih tržških volivcev, komaj 58 odstotna večina za Italijo. Južni Tirolci — nadaljuje »Volksbote« — nameravajo zahtevati ljudsko glasovanje v primeru, če bi tako glasovanje prišlo v poštev z Trst.

Ni mogoče v raznih krajih ugotabljati različna merila. Ni mogoče tristranskega glasovanja uveljaviti v Posarju, v Trstu pa le dvostranskega. Ni mogoče zahtevati ljudsko glasovanje v Trstu, nanj pa ne pristati na južnem Tirolskem.

Pello hvalijo, da je odločnejši od De Gasperija. Vendar sta tako Pella kot De Gasperi v položaju, ki jima narekuje vse večjo uvidenost, da je na koncu koncev vendarle bolje, če se odredita reviziji Mirovne pogodbe, ki je neizvedljiva.

razpolagala po mili volji in niso imela nobene kontrole od višjih uradov za delo in obnovo. Tako smo utrpeli novo škodo po malomarnosti in brezvestnosti nekaterih ljudi, ki niso poznali in ne poznajo drugih koristi kot interese svojega žepa!

Posledice tega brezvestnega ravnanja občutimo vsak dan bolj. »Nove« strehe pušajo, tlak in pod se vsako leto bolj niža, ker ni prave podlage. Iz priliknih prostorov uhaja smrdljivi duh po plesnobi in razkrajanju, ker viši pod nad praznino...

Zvedeli smo, da so oblasti nakazale okrog 90 milijonov lir za dopolnilna zidarska in mizarska dela požganih vasi, ki so bile deloma že popravljene, a ne dokončane. Podjetja so namreč pustila delo na polovico: hiše brez oken, stropov, vrat, vmesnih zidov in podobno.

Z veseljem beležimo ta ukrep, a obenem poudarjamo, po želostnih izkušnjah, da zahtevamo temeljito in ne površno delo! Ne potrebujemo oken in vrat, ki se ne zapirajo, stropov, ki se ne drže stropa, podov in tlakov, ki se vsako leto niže pogrezajo! Podjetja, ki prevzemajo dela, naj dajo tudi jamstvo, da bo delo dobro opravljeno. Drugače naj pa raje nakazujejo vsakemu posamezniku določeno vsoto, da sam poskrbi za dobro popravilo.

Posebna komisija je že pregledovala na licu mesta in popisala, kaj vse bo treba napraviti. Zdi se nam pa, da se je tudi tem gospodom malo preveč mudilo in da so nekoliko površno pregledovali in upoštevali mnenje prizadetih. Upali smo, da bodo v pristno slovenske vasi poslali take uslužbence, ki se bodo z domačini znali in hoteli pogovoriti v domačem jeziku, v katerem gotovo laže izrazijo svoje želje in povedo svoje mnenje.

Merodajne kroge prosimo, naj poskrbe, da bodo dela res temeljito opravljena in da čimprej začno z delom, saj je zima pred vrati, in kjer ni vrat in oken, stopi enostavno skozi odprta vrata in okna v stanovanje!

Kulturne izmenjave

Zavezniška čitalnica v Trstu, ulica Trento št. 2, obvešča vse, ki se za to zanimajo, da je rok za vlaganje prošnje za študijske štipendije v Združenih državah nepreklicno do 10. oktobra letos. Oni, ki niso še opravili izpita iz angleščine, naj se javijo v Zavezniški čitalnici.

Institut za ameriške študije v Salzburgu razpisuje enomesečne študijske štipendije za tri študijske tečaje. V mesecu januarju 1954 bo tečaj o »Smereh ameriške politike«, v februarju o »Izročilih in novih smereh ameriškega slovstva«, v mesecu marcu pa o »Rasti sodobne Amerike«.

Radio Trst II in slovenska javnost

V sredo, 23. septembra, je ravnatelj Tržaškega radia, gospod Rim, sklical v prostorih radijske postaje slovenske častnike na tiskovno konferenco.

Pobudo za ta prvi stik vodstva Tržaškega radia s slovensko javnostjo so dale znatne spremembe v razporeditvi programa, ki jih je tolmačil gospod ravnatelj ob sodelu vodenih slovenskih radijskih funkcionarjev. Predvsem je v novem programu izvršili obširnejše aktualizacije dnevnih poročil, ki so se pomnožile od pet na sedem dnevnih prenosov. Prav tako seznanja radijska postaja od sedaj dalje svoje poslušalce vsak dan s kulturnim obzornikom in športnimi novicami.

Ali si že poravnal naročnino?

Predavanj ob 20.30 ni več, pač pa so razdeljena tako, da prenaša postaja predavanja splošnega značaja ob 19. uri, znatnejša ob 21. uri in kulturna ob 22. uri. Razširila se je tudi oddaja za najmlajše, ki poslušajo amamice vsak četrtek ob 21. uri.

Naš zastopnik, ki se je g. ravnatelju zahvalil za pozornost slovenskemu tisku, je k splošnemu programskemu tolmačenju podal nekaj pripomb. Tako je predvsem omenjal rubriko »Pregled tiska«, ki se mu zdi nepopolna in pristranska, ker prinaša komentarje zgolj iz ameriških in angleških virov ter povsem zanemarljivo evropski kontinentalni tisk. Naš zastopnik je poudaril, da uživa zlasti švicarski tisk pri nas sloves objektivnosti, ki se je utrdil posebno med zadnjo vojno. Tudi francoski in nemški tisk bi v mnogem lahko izpopolnila nepristransko informiranost slovenskega človeka o svetovnih dogajanjih.

Naš zastopnik je nadalje omenjal, da bi »Pregled domačega tiska« v mnogem pripomogel k boljšemu razumevanju obeh tu živeti narodnosti. Tako bi — po njegovih zamisli — postaja Trst II lahko seznanjala slovenske poslušalce z izvečki tržaškega italijanskega tiska, postaja Trst I pa bi prenašala misli in želje tukajšnjega slovenskega tiska. Tako bi bili obe narodnosti lahko bolj resno in nepristransko informirani o mišljenju drug drugega in bi se mnogi medsebojni nesporazumi ocenjevali z večjo hladnokrvnostjo.

Tečaji angleškega jezika

Kot običajno, bo SPM tudi letos priredila brezplačne tečaje angleškega jezika pod okriljem Zavezniške čitalnice v Trstu.

Prijave sprejemajo v ulici S. Anastasio 1-c od 9. do 13. ure in v ulici Machiavelli 22-II pa od 16. do 18. ure.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA

se je preselil v ul. Rittmeyer, 13

in sprejema

od 9. do 13. ter od 17. do 19. ure

Štev. telef. 31-813

Mizarji kmetovalci podjetniki

Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

TEL. 90441 TRST

Viale Sonnino, 24

Nadalje je predlagal naš zastopnik, naj bi se športno radijsko zanimanje raztegnilo na vse športne panoge. Posebno bi bilo treba več pozornosti lahki atletiki, ki je npr. v Jugoslaviji na visoki mednarodni ravni.

Nadalje je omenjal glasbene prenose, kjer bi želeli več pestrosti in zlasti več slovenske glasbe. Gospod dr. Klakočar je pojasnil, da ima radijska postaja okrog šest do sedem tisoč plošč, od teh okrog štiri sto uporabnih s slovenskimi motivi. Pri tem je nastala diskusija glede radijskih prenosov iz sosednih držav. Tako dobavlja italijanska družba RAI glasbene prenose iz svojega področja postaji Trst I brezplačno, medtem ko mora postaja Trst II za podobne prenose plačevati honorarje. Pristojni odločilni krogi v Ljubljani bi morali to okoliščino revidirati.

Gospod ravnatelj Rim je izvajanja in pripombe slovenskih častnikov poslušal z vso pažnjo in upamo, da bo želje slovenske javnosti blagohotno upošteval. Mislimo tudi, da bi se morali taki koristni stiki med radijsko postajo in javnostjo posplošiti. Vsekakor pa so si bili slovenski častniki edini v tem, da opravljajo slovensko radijsko vodstvo svoje odgovorno delo z največjo poštovanostjo in zasluzi zato polno priznanje vse slovenske javnosti.

Tega priznanja ne morejo v ničemer zmanjšati priložnostni izpadi čisto osebnega konkurenčnega

značaja, ki se včasih vtihotapijo v slovenski separatistični tisk v Združenih državah.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo Državne nižje trgovske strokovne šole v Trstu, ul. Lazzaretto Vecchio 11, sporoča, da se bo pričel pouk dne 5. oktobra 1953.

Dijaki se bodo zbrali v ponedeljek 5. oktobra ob 9.45 pred cerkvijo kapucinov na Montuzzi, da prisotvujejo otvoritveni šolski maši, nato pa pridejo v šolo, da dobijo potrebna navodila in urnik.

Ravnateljstvo Nižje industrijske strokovne šole v Trstu (Rojan, ul. Montorsino št. 8) sporoča, da se prične šolsko leto 1953-54 v ponedeljek, dne 5. oktobra t.l. Učenci in učenke naj se zberó ob 7.45 pred šolo, od koder odidejo skupno v župno cerkev k sv. maši.

Podrobna navodila so razvidna na uradni šolski deski.

VELIKO SKLADISCE, svetlo, suho, v sredi mesta in eno manjše oddam v najem pod ugodnimi pogoji.

Vprašati na telef. št. 23828.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež

Tiska:

tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

DARILNE PAKETE za Jugoslavijo in druge kraje

po ugodnih cenah pošilja domača tordka

„ALASKA“ Import-Export TRST - Ulica S. Lazzaro 13-I. - Tel. št. 56-58

Pošiljajo se živila, tehnični predmeti, in zdravila

Naše blago najboljšje kakovosti - Naše cene najugodnejše

Naša domača najhitrejša in zadržana

Obrnite se na nas osebno ali pismeno

Potne liste in vizume

ter uradne listine, anagrafske izločke, prevode v in iz tujih jezikov, overodoljenje uradnih aktov, Izpolnjevanje prošenj za potovanje v FLRJ in izročanje Delegaciji v rešitev.

Vse v najkrajšem času in za nizek honorar

Agencija Celeritas

TRST, ul. Machiavelli 13, tel. 31-404

Interexport - Trst

BREDA RUS - MIKULETIČ & MILAN BJELICA - ŽIVKOVIČ

IMPORT - EXPORT

živila, tehnične predmete (šivalne stroje, radijske aparate, kolesa, štedilnike itd.; harmonike, tekstilno blago itd.), razpošilja najhitreje in najbolj zanesljivo

Jugoslovanskim podjetjem nudimo posebne popuste in ugodne plačilne pogoje

Pošiljamo tudi darilne pakete za vse države pod najugodnejšimi pogoji in najhitreje iz lastnega skladišča v Punto Franco, Trst. - Obrnite se osebno ali pismeno na naš naslov:

URAD - Riva Grumola 6.I., tel. 29-302 - P.O. Box 1219

Skladišče: Punto Franco magg. II vrata 70, tel. 7232

Darilne pakete po vsej Evropi dostavlja TVRDKA

Najhitrejša in najso- lidnejša postrežba!

Jamčimo za sigurno

dostavo vsake pošiljke

Dostavljamo tudi

radioaparate, bicikle, šivalne stroje in harmonike po najugodnejši cenah

TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 24-467 - P.O.B. 522

CITRUS

IMPORT & EXPORT

Lastnik: Aleksander Golješček